

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه روانشناسی تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M. A)

در رشته روانشناسی تربیتی

عنوان :

**بررسی نقش یادگیری خود تنظیمی در رابطه با ادراکات کلاسی و
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه اول متوسطه شهرستان کنگان**

استاد راهنما :

دکتر مجید برزگر

استاد مشاور :

دکتر نادره سهرابی شگفتی

نگارش :

لیلا حسن زاده

پائیز ۹۲

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: لیلا حسن زاده در تاریخ: ۹۲/۸/۵ رشته: روانشناسی تربیتی
از پایان نامه خود با عنوان: بررسی نقش یادگیری خود تنظیمی در رابطه با ادراکات کلاسی و
پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه اول متوسطه شهرستان کنگان با درجه عالی
و نمره ۱۷/۹۰ دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضای هیات داور	سمت	امضاء اعضای هیات
۱- دکتر مجید برزگر	استاد راهنما	
۲- دکتر نادره سهرابی شگفتی	استاد مشاور	
۳- دکتر سیروس سروقد	استاد داور	
مراتب فوق مورد تایید است.		مدیر/معاونت پژوهش مهر و امضاء

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب لیلا حسن زاده دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته روانشناسی تربیتی که در تاریخ ۹۲/۸/۵ از پایان نامه خود تحت عنوان " بررسی نقش یادگیری خود تنظیمی در رابطه با ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پایه اول متوسطه شهرستان کنگان " با کسب نمره ۱۷/۹۰ دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

- ۱) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.
- ۲) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.
- ۳) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.
- ۴) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

سپاسگزاری:

ستایش خداوندی را که به بندگانش عزم و اراده بخشید تا در مکتب او طالب آیند. در ابتدا لازم می‌دانم از تک‌تک اساتید محترم و بزرگواری که از محضر پرفیض آنان بهره برده‌ام صمیمانه تشکر و قدردانی نمایم.

از استاد گرانمایه و مهربانم ، جناب آقای دکتر مجید برزگر که در کمال سعه صدر ، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ ننمودند و زحمت راهنمایی این رساله را بر عهده گرفتند. همچنین از استاد مشاور سرکار خانم دکتر نادره سهرابی شگفتی که با راهنمائیهای خویش در مسیر تدوین پایان نامه قبول زحمت نمودند. و از استاد فرزانه و دلسوز جناب آقای دکتر سیروس سروقد که زحمت داوری این رساله را متقبل شدند کمال تشکر و قدردانی را دارم.

تقدیرم به

روح پاک پدرم،

و به مادرم،

بن کوهپای فداکاری و عشق که وجودم برایش همه رنج بود

و وجودش بی‌ایم همه مهر

و به همه مردم،

اسطوره زندگی من

و به فرزندانم،

امید بخش جانم که آرامش و آسایش من از اوست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول - کلیات تحقیق	
۳	مقدمه.....
۵	بیان مساله.....
۷	اهمیت و ضرورت پژوهش.....
۹	اهداف پژوهش.....
۹	فرضیه های پژوهش.....
۱۰	تعاریف مفهومی متغیرها.....
۱۰	تعاریف عملیاتی متغیرها.....
فصل دوم - ادبیات تحقیق	
۱۲	مبانی نظری پیشرفت تحصیلی.....
۱۳	پیشرفت تحصیلی.....
۱۵	تعاریف پیشرفت تحصیلی.....
۱۶	معیارهای پیشرفت تحصیلی.....
۱۷	عوامل مهم تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی.....
۲۲	خانواده و پیشرفت تحصیلی.....
۲۲	ارزشها و انتظارات والدین و پیشرفت تحصیلی.....
۲۷	شرایط اجتماعی و اقتصادی و پیشرفت تحصیلی.....
۲۳	سطح تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی.....
۲۳	مدرسه و پیشرفت تحصیلی.....
۲۴	انتظارات معلم و پیشرفت تحصیلی.....

۲۴	نمره و ارزشیابی و پیشرفت تحصیلی
۲۵	انگیزش
۲۵	نگرش
۳۱	اضطراب
۳۲	خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی
۳۴	مبانی نظری یادگیری خود تنظیمی
۳۵	نظریه خود تنظیمی بندورا
۳۶	مدل زیمرمن
۳۷	مؤلفه های یادگیری خود تنظیمی از دیدگاه زیمرمن
۳۹	مدل پتتریچ و دیگروت
۴۵	مدل بوکارتس
۴۷	مدل مایکنام
۴۷	مدل کارور و شیرر
۴۸	مدل بوفارد و همکاران
۴۹	مبانی نظری ادراکات کلاسی
۵۳	رابطه ادراک از ساختار هدفی کلاسی و جهت گیری های هدفی پیشرفت
۵۵	نقش واسطه ای جهت گیریهای هدفی پیشرفت
۵۵	نقش یادگیری خود تنظیمی بر ادراک از محیط کلاسی
۵۷	پیشینه تحقیق
۵۷	تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۶۱	تحقیقات انجام شده در خارج کشور
۶۶	جمع بندی

فصل سوم- روش تحقیق

طرح تحقیق.....	۶۹
جامعه آماری.....	۶۹
نمونه آماری و روش محاسبه حجم نمونه.....	۶۹
روش ها و ابزار گردآوری اطلاعات.....	۶۹
تحلیل آزمون های آماری	۷۴

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل داده ها

یافته های توصیفی.....	۷۶
یافته های استنباطی.....	۷۸

فصل پنجم- بحث و نتیجه گیری

خلاصه پژوهش.....	۸۴
بحث و نتیجه گیری.....	۸۵
محدودیت های پژوهش.....	۹۷
پیشنهاد های پژوهش.....	۹۷
پیشنهاد های کاربردی.....	۹۷
فهرست منابع.....	۹۹
پیوستها.....	۱۱۰

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۳۸	جدول (۱-۲) ابعاد یادگیری خود تنظیمی (زیمرمن، ۱۹۹۸).....
۴۴	جدول (۲-۲). مراحل و حوزه های یادگیری خود تنظیمی (پتريچ، ۲۰۰۴).....
۷۰	جدول (۱-۳) : مقیاس ها و خرده مقیاس های پرسشنامه راهبردهای انگیزش یادگیری.....
۷۲	جدول (۲-۳) ضرایب پایایی خرده مقیاسهای آزمون راهبردهای انگیزش یادگیری.....
۷۲	جدول (۳-۳) اندازه KMO و آزمون کرویت بارتلت.....
۷۳	جدول (۴-۳). ضرایب پایایی پرسشنامه راهبردهای انگیزش یادگیری.....
۷۶	جدول ۴-۱: میانگین و انحراف معیار ادراکات کلاسی و مولفه های آن به تفکیک جنسیت دانش آموزان.....
۷۷	جدول ۴-۲: میانگین و انحراف معیار یادگیری خود تنظیمی و مولفه های آن.....
۷۷	جدول ۴-۳: میانگین و انحراف معیار پیشرفت تحصیلی را به تفکیک جنسیت دانش آموزان.....
۷۸	جدول ۴-۴: ضریب همبستگی ادراکات کلاسی و مولفه های آن با پیشرفت تحصیلی.....
۷۹	جدول شماره ۴-۵: ضرائب همبستگی بین مولفه های یادگیری خود تنظیمی و پیشرفت تحصیلی.....
۷۹	جدول ۴-۶: ضریب همبستگی ادراکات کلاسی و مولفه های آن با یادگیری خود تنظیمی.....
۷۹	جدول ۴-۷: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مولفه های ادراکات کلاسی روی پیشرفت تحصیلی.....
۸۰	جدول ۴-۸: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مولفه های یادگیری خود تنظیمی روی پیشرفت تحصیلی.....
۸۱	جدول ۴-۹: نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مولفه های ادراکات کلاسی روی یادگیری خود تنظیمی.....
۸۲	جدول ۴-۱۰: نتایج تحلیل رگرسیون سلسله مراتبی.....

فهرست شکل ها و نمودار

صفحه	عنوان
۴۶	شکل ۱-۲ مدل سه لایه خود تنظیمی یادگیری (بوکارتس، ۱۹۹۹)
۵۶	شکل ۲-۲ ساختار کلاسی و راهبردهای آموزشی حامی الگوی تبحری ایمز، ۱۹۹۲
۵۲.....	نمودار ۱-۲ الگوی تحلیل مسیر ادراکات کلاسی و جهت گیری هدفی و انگیزش و عملکرد

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی نقش یادگیری خود تنظیمی در رابطه با ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بود. بدین منظور تعداد ۱۹۸ نفر دانش آموز (۱۱۹ دختر - ۷۹ پسر) پایه اول متوسطه عمومی در شهرستان کنگان به روش نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند و نسخه فارسی پرسشنامه یادگیری خود تنظیمی (پنتریچ ار.ار. و دیگروت ای . وی، ۱۹۹۰) و پرسشنامه ادراک از کلاس (فیشر ، فراسر و مک رویی، ۱۹۹۶) بر روی آنها اجرا گردید. همچنین نمره پیشرفت تحصیلی از طریق معدل هر کدام از دانش آموزان بدست آمده است. داده های جمع آوری شده از طریق روش های ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند گانه و تحلیل مسیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج حاصل از تحلیل نشان می دهد که بین ادراکات کلاسی و مولفه های آن با یادگیری خود تنظیمی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین بین ادراکات کلاسی و مولفه های آن با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بین یادگیری خود تنظیمی و مولفه های آن با پیشرفت تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین یادگیری خود تنظیمی نقش واسطه ای معنی داری جهت متغیرهای ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی را ایفا می کند (مقدار بتا برابر با ۰/۱۹۳ می باشد که در سطح ۰/۰۱۲ معنی دار می باشد).

واژه های کلیدی: یادگیری خود تنظیمی، ادراکات کلاسی، پیشرفت تحصیلی

فصل اول

کلیات تحقیق

مقدمه

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و عوامل مؤثر بر آن موضوعی است که بخش عمده ای از ظرفیت در علوم تربیتی را به خود اختصاص داده است. به همین دلیل، از دیرباز پژوهشگران علاقمند، با بررسی و مطالعه در این زمینه سعی در روشن نمودن جوانب مختلف آن داشته و به نتایج قابل توجهی نائل آمده اند. از جمله عواملی که می تواند بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان تاثیر بگذارد مدیریت زمان می باشد. اتکینسون و همکاران (۱۹۹۸) پیشرفت تحصیلی را توانایی آموخته شده یا اکتسابی حاصل از دروس ارایه شده یا به عبارت دیگر، توانایی آموخته شده یا اکتسابی فرد در موضوعات آموزشی می دانند که به وسیلهی آزمون‌های استاندارد شده، اندازه‌گیری می‌شود (سیف، ۱۳۸۴).

یکی از مفاهیم مطرح شده در روانشناسی تربیتی و شناختی معاصر، یادگیری خود تنظیمی^۱ است که پیامدهای ارزشمندی در فرایند آموزش و یادگیری دارد (شانک و زیمرمن^۲، ۱۹۹۷). مفهوم خود تنظیمی برای اولین بار از بطن نظریه شناختی اجتماعی بندورا^۳ برخاست و بعداً مدل‌های متفاوتی در این زمینه ارائه گردید (زیمرمن، ۲۰۰۰؛ پینتریچ^۴، ۱۹۹۹). بر اساس نظریه سه وجهی^۵ بندورا، مبنای یادگیری خود تنظیمی، شناخت اجتماعی است. به عقیده وی، فعالیت یادگیری دانش آموزان به وسیله سه عامل فرایندهای شناختی، محیطی و رفتاری آنها تعیین می‌شود (بندورا، ۱۹۹۱).

از نظر بری^۶ (۱۹۹۲) یادگیری خود-تنظیم به این معنی است که دانش آموز مهارت‌هایی برای طراحی، کنترل و هدایت فرایند یادگیری خود کسب کند و برای یادگیری تمایل داشته و قادر باشد کل فرایند یادگیری خود را ارزیابی کند و در مورد آن بیندیشد.

1. Self-regulated Learning

2. Schunk & Zimmerman

3. Bandura

4. Pintrich

5. Triadic theory

6. Berry

گرچه انسان موجودی فعالی است که بر محیط خود اثر می گذارد اما محرک های محیطی نیز تأثیری قوی و عمیق بر وی می گذارند. انسان ادراک خود را از محیط با توجه به ویژگی های مختلف محیط و اطرافش سازمان می دهد. خود در موقعیت های متفاوت، رفتاری متفاوت دارد که این امر ناشی از ویژگی های هر موقعیت و محیط خاص است. مدرسه نیز به نهادی اجتماعی، بخشی از یک جامعه خاص است که دارای جوی منحصر به فرد و ویژگی های خاص است. کلاس به عنوان بخش اصلی این نهاد ابعاد گوناگونی دارد که مجموعاً محیط کلاس را می سازند. هر دانش آموزی با ویژگی های خاص شخصیتی، زمینه فرهنگی - اجتماعی - خانوادگی و اقتصادی متفاوت و استعداد های مختلف وارد این جامعه می شوند. هر یک از معلمان نیز از نظر تمام وجوه بالا با هم متفاوت بوده و هر کلاس ویژگی های فیزیکی و امکانات مخصوص به خود را دارد (به عنوان مثال ممکن است کلاس کوچک یا بزرگ باشد، روشن و ... باشد) مجموع این ویژگی ها و تعامل بین آنها محیط روانشناختی کلاس را شکل می دهند. در این میان برنامه درسی کلاس، روش تدریس معلم، اهداف مدرسه در سطح خرد و اهداف آموزش و پرورش در سطح کلان و انتظارات والدین و جامعه از مدرسه نیز در محیط و جو کلاس مؤثر است (حسینی نسب، ۱۳۷۷).

ریان و گرولینک (۱۹۸۶)، به نقل از هوگ و همکاران، (۱۹۹۰) در پژوهش خود دریافتند که دانش آموزان هر قدر جو کلاس را دموکراتیک تر و بدیع تر درک و تلقی نمایند، عزت نفس و خود پنداره تحصیلی مطلوبتری خواهند داشت. بروفی و گود^۱ (۱۹۷۴) در پژوهش خود نتیجه گرفتند که معلمان و دانش آموزان در خصوص محتوا و معنای جو آموزشی با هم اختلاف دارند. در مقایسه ای که بین ادراک معلمین و دانش آموزان از محیط واقعی و محیط توجیهی کلاس درس در ۸۶ کلاس پایه ششم به عمل آمد معلوم شد که شباهت هایی بین ادراک معلمان و دانش آموزان از محیط ایده آل یا کلاس توجیهی وجود دارد، ولی ادراک دانش آموزان و معلمان از کلاس واقعی متفاوت است. مطالعات تجربی نشان داده است که ادراک مثبت از وجود ارتباط بین معلم-دانش آموز و احساس تعلق به مدرسه با پیشرفت تحصیلی و انگیزش تحصیلی همبستگی مثبت دارد. به علاوه، نگرش مثبت به مدرسه با پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت دارد (موسر^۲ و میدگلی^۳، ۱۹۹۶)

^۱ . Brophy & Good

^۲ . Mooser

^۳ . Midgley

بیان مسئله

سالهای متمادی است که محققان و پژوهشگران تعلیم و تربیت و روانشناسان اجتماعی، مطالعات فراوانی در مورد عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان انجام داده اند. پیشرفت موضوعی است که به خصوص در حال حاضر نیز مورد توجه تمامی کشورهای جهان بوده است، و هر ساله مقدار زیادی از بودجه جوامع صرف تحصیل کودکان و نوجوانان می شود و پژوهشهای زیادی به بررسی عوامل مختلفی که می تواند بر پیشرفت تحصیلی تأثیر داشته باشد، عواملی مانند: خانواده، محیط زندگی، مدرسه و برنامه های آموزشی اختصاص یافته است (مجیدیان، ۱۳۸۴).

یکی از مهمترین دغدغه های آموزش و پرورش قرن بیست و یکم، تربیت فراگیرانی است که از خود تنظیمی لازم برخوردار باشند خود را با تغییر و تحولات غیر قابل پیش بینی سازگار کنند چنین فراگیرانی در فرایند یادگیری خویش به طور فعال و با اعتماد به نفس مشارکت خواهند کرد و همچنین مسئولیت یادگیری خود را می پذیرند. برخی از صاحب نظران معتقدند یادگیرندگان خود-تنظیم از آمادگی بیشتری برای زندگی در جامعه در حال تحول برخوردارند (آندرو^۱، ۱۹۹۸).

بنابراین یادگیری خود تنظیمی یک متغیر مهم محسوب می شود. شونفلد^۲ (۱۹۸۵) و چی^۳ (۱۹۹۸) در پژوهش های جداگانه به این نتیجه دست یافتند که یکی از علل مهم عدم موفقیت دانش آموزان در حل مسئله و یادگیری، ضعف این دانش آموزان در یادگیری خود تنظیمی است و به دلیل باید عوامل مرتبط با خود تنظیمی یادگیری شناسایی شود تا علل ضعف دانش آموزان بر خود تنظیمی یادگیری مشخص گردد.

گرچه تحقیقات مختلف و متعددی در زمینه پیامدهای خود تنظیمی و نقش آن در عملکرد تحصیلی و سایر رفتارهای مرتبط انجام شده است اما کمتر پژوهشی به عوامل مؤثر در شکل گیری آن پرداخته است. در واقع، پژوهش در زمینه خود تنظیمی یادگیری بدون توجه به نحوه شکل گیری چندان منطقی به نظر نمی آید. رشد و شکل گیری خود تنظیمی تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله عوامل خانوادگی و فردی است (صمدی، ۱۳۸۳). از جمله عوامل خانوادگی که رابطه آن ها با خود تنظیمی در پژوهش های گذشته مورد بررسی قرار گرفته عبارت است از شیوه های فرزندپروری (پردی، کارول و روچ^۴، ۲۰۰۴؛

¹ . Andrew

² . Schoenfeld

³ . Chi

⁴ . Purdie, Corroll, & Roche

زارعی، ۱۳۸۹)، خود تنظیمی والدین (صمدی، ۱۳۸۳). روابط عاطفی درون خانواده (لاریتسن^۱، ۱۹۹۳) و از مهمترین عوامل فردی که رابطه آن با یادگیری خود تنظیمی بررسی شده است هدف گرای (جوکار، ۱۳۸۴) می باشد.

یادگیری خود تنظیمی در طی اکتساب مهارت ها ممکن است تفاوت های فردی افراد را توجیه کند. دانش آموزان موفق راهبردهای یادگیری خود تنظیمی سازش یافته و الگوهای انگیزشی را در هنگام انجام دادن تکالیف (مثل کوشش برای موفقیت، لذت بردن از چالش های فعالیت، استفاده مناسب از راهبردهای یادگیری، تنظیم کردن اهداف ویژه و نشان دادن سطح بالایی از احساس خودکارآمدی) از خود نشان می دهند. در مقابل دانش آموزان ناموفق کمتر تلاش می کنند و علاقه کمتری به انجام دادن فعالیت ها دارند. آنها به تنظیم اهداف ویژه و راهبردهای یادگیری قادر نیستند، خودکارآمدی پایینی دارند و به ندرت به سطح بالایی از موفقیت می رسند (بمبوتی، ۲۰۰۸)

یافته های پژوهشی نشان می دهد که بسیاری از دانش آموزانی که می توانند جنبه های شناختی، انگیزشی و رفتاری عملکرد تحصیلی خود را تنظیم و کنترل کنند، به عنوان یک یادگیرنده بسیار موفق بوده اند. این یافته نشان می دهد که یادگیری خود تنظیمی پیش بینی کننده عملکرد تحصیلی است و یادگیرندگان برای دستیابی به موفقیت تحصیلی، باید یاد بگیرند که چگونه عملکرد خود را تنظیم کنند و اهداف خود را به رغم مشکل بودن تکالیف درسی حفظ کنند (پتريچ و زوشو^۲، ۲۰۰۷؛ شانک و زیمرمن، ۲۰۰۶؛ به نقل از بمبوتی، ۲۰۰۸).

در این میان کمبود بررسی بین یادگیری خود تنظیمی با متغیرهای محیطی و شخصی دیگری احساس می شود که ادراکات کلاسی از جمله آن ها است. از سوی دیگر نتایج بسیاری از تحقیقات نشان می دهد که یادگیری خود تنظیمی با پیشرفت تحصیلی رابطه دارد (هینکل و لونکا، ۲۰۰۶؛ پتريچ و گارسیا^۳، ۲۰۰۱؛ شانک، ۱۹۹۴؛ زیمرمن و پونزو، ۱۹۹۹؛ به نقل از لورا^۴، ۲۰۰۴). بنابراین، در پژوهش حاضر به تبیین نقش واسطه ای یادگیری خود تنظیمی در رابطه ی بین ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی می پردازیم.

¹ . Lauritsen

² . Zusho

³ . Garsiya

⁴ . Laura

اهمیت و ضرورت پژوهش

امروزه پیشرفت تحصیلی یکی از مفاهیم مطرح در تعلیم و تربیت معاصر است که پیامدهای ارزشمندی در فرایند یادگیری، آموزش و موفقیت در زندگی دارد. دانش آموزانی در مدرسه موفق خواهند بود که با رشد یادگیری خود تنظیمی و همچنین توسعه فرایندهای شناختی بتوانند به اهداف خود برسند (شانک و زیمرمن، ۱۹۹۷).

بوکارتس^۱ (۱۹۹۹) بیان می دارد که خود تنظیمی یادگیری، یک نهایت و ایده آل آموزشی است که با پیشرفت، توانایی حل مسئله و خویشتن یابی عمیق مرتبط است. وی همچنین معتقد است که راهبردهای خود تنظیمی، انعطاف پذیری در رفتار یادگیرنده را موجب می شوند و به دانش آموزان کمک می کنند تا هر زمان که ضرورت داشته باشد، روش و سبک یادگیری خود را تغییر دهند. در پی فزونی یافتن پژوهش ها در مورد ویژگی های یادگیرندگان خود- تنظیم تعداد قابل ملاحظه ای از این مطالعات به این نتیجه دست یافتند که یادگیری خود- تنظیم با کیفیت یادگیری، عملکرد و نتایج تحصیلی مثبت، ارتباط زیادی دارد (بوکارتس و کارنو^۲، ۲۰۰۵). با همه اهمیتی که خود تنظیمی یادگیری در آموزش و یادگیری دارد متأسفانه دانش آموزان در خود تنظیمی یادگیری مشکل دارند. مونتاگو^۳ (۱۹۹۶) نیز بیان می دارد با اینکه خود تنظیمی یادگیری یک متغیر مهم در نظام آموزشی و تربیتی می باشد اما دانش آموزان در تنظیم یادگیریشان نقص دارند و این ضعف در خود تنظیمی می تواند به عنوان یک نقطه شروع در سایر فعالیت هایی که برای حل مسئله ضروری اند اختلال ایجاد کند.

پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در مقاطع مختلف رشد جسمی، روانی و اجتماعی نیازمند دارا بودن نگرش مثبت به رشته تحصیلی و انگیزه های قوی است. نگرش به رشته تحصیلی ظاهراً یک امر فردی محسوب می شود. این تصور وجود دارد که هر دانش آموزی باتوجه به شخصیت خود و تمایلات و علاقه مندی و خصوصیاتش، دارای برخی نگرش ها می باشد در صورتی که نگرش تحصیلی از دیدگاه علم روان شناسی، اجتماعی و جامعه شناسی علاوه بر فردی بودنش دارای بعد اجتماعی گسترده از جمله محیط، اطرافیان، پدر و مادر و معلم سایر افراد گروه هایی که دانش آموز با آن ها به نحوی برخورد دارند

¹ . Bookaerts

² . Karno

³ . Montago

که در ایجاد و پرورش و تحکیم نگرش های مثبت یا منفی به رشته تحصیلی وی مؤثرند (مرادی، ۱۳۹۱).

امروزه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان به عنوان یک شاخص مهم برای ارزیابی نظام های آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. علاوه بر این، پیشرفت تحصیلی همواره برای معلمان، دانش آموزان، والدین، نظریه پردازان، و محققان تربیتی نیز حائز اهمیت بوده است. برای مثال، پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان یکی از مهمترین ملاک های ارزیابی عملکرد معلمان محسوب می شود. برای دانش آموزان نیز معدل تحصیلی معرف توانایی های علمی آنها برای ورود به دنیای کار و اشتغال و مقاطع تحصیلی بالاتر است. شاید به علت همین اهمیت باشد که نظریه پردازان تربیتی بسیاری از پژوهش های خود را بر شناخت عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی متمرکز کرده اند. از جمله عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی می توان از عوامل نگرش می توان یاد کرد (مرادی، ۱۳۹۱).

گرچه در تحقیقاتی سعی شده عوامل مؤثر بر خود تنظیمی یادگیری دانش آموزان بررسی شود اما هنوز بسیاری از پیشایندها و عوامل تاثیر گذار بر خود تنظیمی یادگیری شناسایی نشده است. اهمیت پژوهش حاضر در این است که نقش پیشرفت تحصیلی و ادراکات کلاسی را به عنوان دو پیشاینده خود تنظیمی یادگیری مورد بررسی قرار داده است. بنابراین، تحقیق حاضر از جنبه نظری و عملی دارای اهمیت است. از لحاظ نظری با انجام این تحقیق می توان، نظریه خود تنظیمی را به آزمون کشید و نقش عوامل محیطی و شخصی در خود تنظیمی یادگیری را بررسی کرد. به لحاظ علمی نتایج این تحقیق می تواند مورد استفاده والدین و متولیان آموزش و پرورش قرار گیرد. والدین با رفتارهایی که در کودکی با فرزندانشان دارند پایه گذار پیشرفت تحصیلی در فرزندانشان می شوند. بنابراین، نتیجه این تحقیق می تواند به والدین کمک کند تا دریابند کدام یک از جنبه های ادراکات کلاسی تاثیر مثبت یا منفی بر یادگیری خود تنظیمی دارد و به گونه ای باعث پیشرفت تحصیلی فرزندانشان می شود که تاثیر مثبت بر خود تنظیمی یادگیری آن ها داشته باشند و یا حداقل از تاثیر منفی افت تحصیلی بر خود تنظیمی یادگیری فرزندشان بکاهند. متولیان آموزش و پرورش و معلمان با توجه به هدف گذاری های متفاوتی که برای آموزش و تربیت دانش آموزان دارند، ممکن است میزان ادراکات کلاسی را در دانش آموزان برجسته سازند. نتیجه این تحقیق به آن ها کمک می کند تا دریابند متغیرهای ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی به چه صورت بر یادگیری خود تنظیمی اثر می گذارد تا بر آن اساس اهداف و رفتارهایشان را تنظیم کنند.

اهداف تحقیق

هدف اصلی:

تبیین نقش واسطه ای یادگیری خودتنظیمی در رابطه ی بین ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی.

هدف های فرعی:

بررسی رابطه بین ادراکات کلاسی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

بررسی رابطه بین ادراکات کلاسی با یادگیری خود تنظیمی دانش آموزان

بررسی رابطه بین یادگیری خود تنظیمی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

پیش بینی پیشرفت تحصیلی از طریق مولفه های ادراکات کلاسی.

پیش بینی پیشرفت تحصیلی از طریق مولفه های یادگیری خود تنظیمی

پیش بینی یادگیری خود تنظیمی از طریق مولفه های ادراکات کلاسی.

فرضیه های تحقیق

فرضیه اصلی:

فرضیه اصلی: یادگیری خود تنظیمی نقش واسطه ای بین مولفه های ادراکات کلاسی و پیشرفت تحصیلی را ایفا می کند.

فرضیه های فرعی:

فرضیه اول: بین ادراکات کلاسی و مولفه های آن با پیشرفت تحصیلی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: بین یادگیری خود تنظیمی و مولفه های آن با پیشرفت تحصیلی رابطه معنی داری وجود دارد.

فرضیه سوم: بین ادراکات کلاسی و مولفه های آن با یادگیری خود تنظیمی رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه چهارم: مولفه های ادراکات کلاسی قادرند پیشرفت تحصیلی را پیش بینی نمایند .

فرضیه پنجم: مولفه های یادگیری خود تنظیمی قادرند پیشرفت تحصیلی را پیش بینی نمایند.

فرضیه ششم: مولفه های ادراکات کلاسی قادرند یادگیری خود تنظیمی را پیش بینی نمایند.